

EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDA NOZĪME ZIVSAIMNIECĪBAI NOZĪMĪGO TERITORIJU ATTĪSTĪBĀ

EUROPEAN FISHERIES FUNDS SIGNIFICANCE IN THE DEVELOPMENT OF THE AREAS IMPORTANT FOR FISHERIES

Inese Biukšāne

Mg.oec, Lauku attīstības novērtēšanas nodaļas ekonomiste
Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūtā
E-pasts: inese.biuksane@inbox.lv, tālr. +371 29566569,
Latvija

Abstract. Fisheries local operational groups (hereinafter in the text FLOG) are allocated the funding of the European Fisheries Fund (hereinafter in the text - EFF) for sustainable development and life quality improvement of areas important for fisheries. Despite the fisheries sector obstructing factors named by the fisheries local operational groups, only 31, 61% of the allocated public funding is channeled to the solution of these problems, and the rest 68,39% - for the general development. According to the author's opinion, only those FLOG should be supported which culturally, historically and socioeconomically depend on the fisheries sector to the greatest part, in order to use the EFF funding within the next planning period 2014-2020 efficiently and expediently.

Keywords: Cohesion policy, European Fisheries Funds,, important fisheries area.

JEL code: O 13

Ievads

Zivsaimniecība ir Latvijas ekonomikas būtiska sastāvdaļa. 2011.g. tā nodrošināja 6421 pastāvīgu darbavietu un 2010.g sniedza ieguldījumu valsts attīstībā 0,7% apmērā no iekšzemes kopprodukta. (6.; 7.).

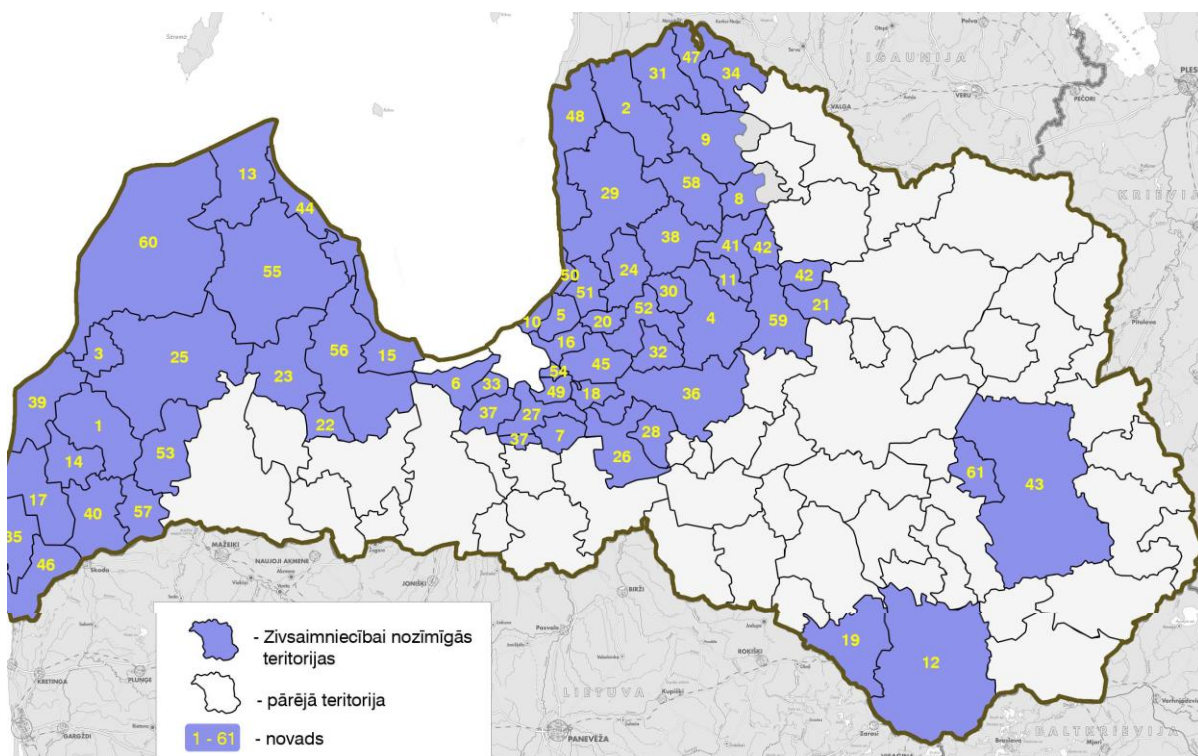
Zivsaimniecības vietējās rīcības grupas (turpmāk - ZVRG) ir sadarbības organizācijas, kas apvieno ekonomiskos, sociālos un publiskos partnerus, ar mērķi attīstīt zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas, veicinot šajās teritorijās sociālekonomisko izaugsmi, izglītošanos, sadarbību un pieredzes apmaiņu.

Garā piekrastes zona (Latvijai jūras krasta līnijas kopgarums ir 494 km) un iekšējo ūdeņu daudzums (aizņem 2543 km² jeb aptuveni 4,1% no sauszemes teritorijas) ir pamats zivsaimniecības uzņēmumu attīstībai gandrīz visā Latvijas teritorijā. Tomēr zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas 2007. – 2013.g. plānošanas periodam tika atlasītas, ņemot vērā sekojošus kritērijus:

- 1) rajoni, kuros koncentrējušies vairāk kā 1% no zivsaimniecībā nodarbināto kopskaita valstī;
- 2) rajoni, kuros koncentrējušies vairāk kā 1% no uzņēmumu kopskaita valstī (3.).

Atbilstoši šiem kritērijiem par zivsaimniecībai nozīmīgām teritorijām uzskata novadus Kurzemes un Vidzemes piekrastē, kā arī Latgales reģionā - kopā 61 Latvijas novadu, kurus pārvalda 24 ZVRG (1.att.).

ZVRG un to teritorijas finansiāli tiek atbalstītas caur Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.g. ceturto prioritāro virzienu „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība”, kura galvenais mērķis ir ilgtspējīgi attīstīt un uzlabot dzīves kvalitāti tajos ar zivsaimniecību saistītajos reģionos, kuru stratēģija atbilst Latvijas Zivsaimniecības nozares stratēģiskam plānam 2007. - 2013.g. un ar kuru veicina reģiona nodarbinātības, konkurētspējas, dzimumu līdztiesības attīstību, kā arī inovāciju ieviešanu un reģionālo un starptautisko sadarbību.

1. attēls. Zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas Latvijā 2007. – 2013.g. plānošanas periodā (3.)

Analizēti tiks tikai ceturkā prioritārā virziena „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” 401. pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” apstiprinātie projekti, kuriem ir vislielākā ietekme uz teritoriju attīstību.

401. pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” mērķis ir veicināt maza mēroga infrastruktūras, kā arī ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu, kā arī nodarbošanās dažādošanu

zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās, apdzīvotības un teritoriju pievilcības saglabāšanai (3.).

Pētījuma mērķis ir novērtēt zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju ilgtspēju, kuras saņem Eiropas Zivsaimniecības fonda (turpmāk – EZF) finansējumu, un to turpmāko attīstību, izvērtējot to sasaisti ar zivsaimniecības nozares nozīmīgumu, iedzīvotāju kopskaita un zivsaimniecības uzņēmumu un nodarbināto atkarību no šīs nozares vai ar to saistītām jomām.

Lai sasniegtu pētījuma mērķi, tika izvirzīti šādi darba uzdevumi:

1. Izvērtēt ZVRG stratēģijas un apstiprināto projektu atbilstību stratēģiju prioritātēm un to rīcībām.
2. Izvērtēt, cik lielā mērā apstiprinātie projekti ir saistīti ar zivsaimniecības nozari un „Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013. gadam” izvirzītajiem mērķiem, cik lielā mērā tie sasniegti.
3. Novērtēt apstiprināto projektu ekonomisko, sociālo un apkārtējās vides (plašākā izpratnē) dzīvotspēju pēc zivsaimniecības nozares nozīmīguma attiecīgajā teritorijā, iedzīvotāju kopskaita un zivsaimniecības uzņēmumu un nodarbināto atkarības no šīs nozares vai ar to saistītām jomām.
4. Noteikt, kuras ZVRG teritorijas ir visvairāk saistītas un atkarīgas no zivsaimniecības nozares (pēc nozarē esošo uzņēmumu skaita un nodarbinātajiem, citām sasaistēm).
5. Novērtēt atbalstāmās teritorijas nākošajam 2014. - 2020.g. plānošanas periodam un iespējamās atbalsta pasākumus zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstībai.

Pētījuma hipotēze – EZF finansējums veicina un ir nepieciešams zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju ilgtspējīgai attīstībai.

Pētījuma veikšanas periods ir 18.10.2010. – 08.08.2012. Pētījumā tiks analizēta zivsaimniecības nozare kopumā: zvejniecība (Nace 2 red. kods 03.1.), akvakultūra (Nace 2 red. kods 03.2.) un zivju apstrāde un pārstrāde jeb zivrūpniecība (Nace 2 red. kods 10.20., 46.38., 47.23.) (2.).

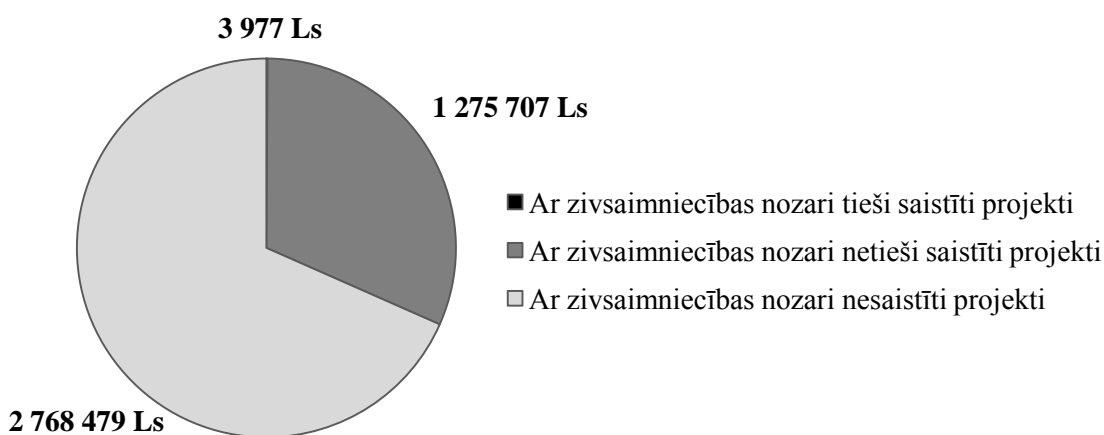
Pētījumā tiks izmantoti Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD), Latvijas republikas Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP), Latvijas informācijas tehnoloģiju uzņēmuma “Lursoft” (turpmāk – Lursoft) un Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk - VID) statistikas dati u.c. interneta resursi.

Pētījuma veikšanai izmantotas metodes: aprakstošā, dokumentu un statistiskās analīzes metode.

1. Zivsaimniecības vietējo rīcības grupu stratēģiju un ieviesto projektu ekonomiskās dzīvotspējas analīze

Laika posmā no 18.10.2010. līdz 08.08.2012. pasākumā „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” ZVRG 285 apstiprinātajiem projektiem tika piešķirts publiskais finansējums 4,05 milj. Ls apmērā (2.att.).

Zivsaimniecības nozares attīstībai vissvarīgākie projekti ir tie, kuri ir tieši saistīti (pēc investīciju objekta) ar zivsaimniecības nozari, jo tie spēj uzlabot nodarbinātību un attīstīt uzņēmējdarbību attiecīgajā teritorijā. ZVRG ar zivsaimniecības nozari tieši saistītiem projektiem ir atvēlējušas tikai 3977 Ls publiskā finansējuma.

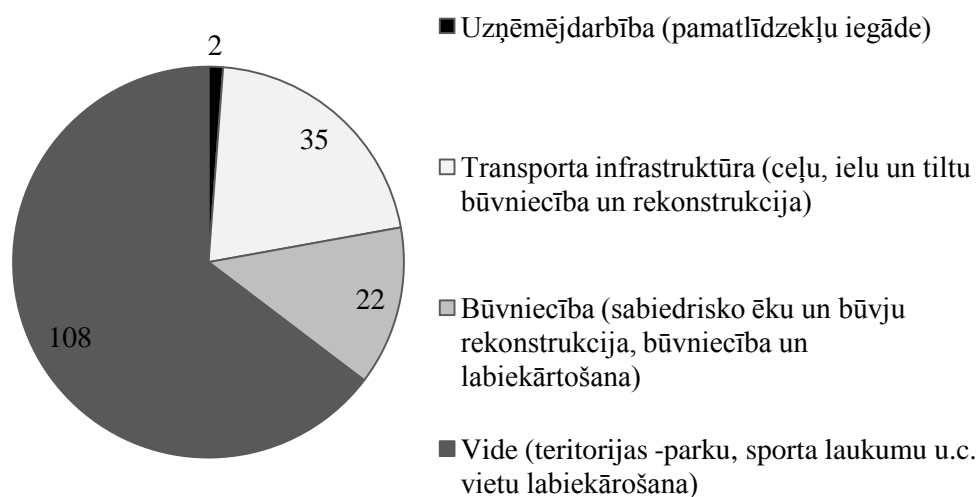
2.attēls. Piešķirtais publiskais finansējums pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” ZVRG apstiprinātiem projektiem atkarībā no saistības ar zivsaimniecības nozari uz 08.08.2012. (pēc investīciju objekta) *(autores izstrādāts pēc (10.) datiem)*

Projektiem, kas vērsti uz uzņēmējdarbības attīstību (piem., pamatlīdzekļu iegāde konkrētam uzņēmumam kādu komerciālu pakalpojumu nodrošināšanai), pašiem par sevi būtu jābūt dzīvotspējīgiem. Šo projektu kontekstā ZVRG biedrībām būtu nepieciešams pārdomāt, vai individuālu komercprojektu atbalstīšana ir tas veids, kā sekmēt uzņēmējdarbības un teritorijas attīstību.

Projektiem ar netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari (pēc investīciju objekta) tika novirzīts publiskais finansējums 1,28 milj. Ls apmērā. Šajā projektu grupā tika ietverti projekti, kas sekmē vides (teritorijas) labiekārtošanu (ūdenstilpņu renovācija un labiekārtošana, dažādu tūrisma objektu izvietošana ūdenstilpņu tuvumā, makšķerēšanas vietu izveide, zivsaimniecības muzeja ēku rekonstrukcija un labiekārtošana, dažādu laivu noma un burāšanas iemaņu apmācības u.c. pasākumi), tādējādi veicinot tūrisma nozares attīstību. Šie projekti vairāk koncentrējas uz brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu ZVRG

teritorijas iedzīvotājiem un interesentiem no citām teritorijām. Šie projekti lielākoties nav komerciāli, līdz ar to tiešu labumu no projektu rezultātiem zivsaimniecības nozare nevar saņemt – vienīgi iespēju veicināt esošo zivsaimniecības uzņēmumu un tajos nodarbināto palikšanu attiecīgajā ZVRG teritorijā un netieši sekmēt jaunu uzņēmumu veidošanos.

Vislielākais publiskais finansējums (2,77 milj. Ls) tika novirzīts projektiem, kuriem nav saistības (pēc investīciju objekta) ar zivsaimniecības nozari – šie projekti vērsti uz vietējās teritorijas vispārēju attīstību: uz transporta infrastruktūras sakārtošanu (pašvaldības ceļu, ielu un tiltu rekonstrukcija un būvniecība), teritorijas labiekārtošanu (bērnu spēļu laukumu un sporta laukumu izveide, dažādu parku labiekārtošana), būvniecību (sabiedrisko ēku un būvju rekonstrukcija un labiekārtošana) un ar zivsaimniecības nozari nesaistītas uzņēmējdarbības attīstīšanu (dažādu pamatlīdzekļu, piem., malkas zāģa iegāde) (3.att.). Neskatoties uz to, ka projektiem nav saistības (pēc investīciju objekta) ar zivsaimniecības nozari, zivsaimniecības nozarē strādājošiem uzņēmumiem un nodarbinātiem ir iespēja izmantot šo projektu rezultātus, tādējādi paaugstinot teritorijas ekonomisko dzīvotspēju.

3.attēls. Pasākuma „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana” ar zivsaimniecības nozari nesaistītu projektu aktivitāšu skaits (pēc investīciju objekta) uz 08.08.2012.
(autores izstrādāts pēc (10.) datiem)

Zivsaimniecības nozares attīstībai īpaši svarīgi ir projekti, kas vērsti uz transporta infrastruktūras (ceļu, ielu un tiltu rekonstrukcija un būvniecība) sakārtošanu, jo tie spēj pozitīvi sekmēt uzņēmējdarbības un nodarbinātības attīstību attiecīgajā teritorijā. Šāda veida projektu īstenošana ir viens no faktoriem, kas spēj veicināt jaunu uzņēmumu veidošanos un piesaisti attiecīgajai teritorijai. Jo kvalitatīvāka un attīstītāka transporta infrastruktūra, jo vieglāk un ātrāk uzņēmums spēj nodrošināt savas realizētās produkcijas piegādi vairumtirgotājiem un patērētājiem, kas zivsaimniecības nozarē ir īpaši svarīgi. Pie tam sakārtota un labi attīstīta transporta infrastruktūra uzņēmumiem dod iespēju piesaistīt papildus finanšu līdzekļus no dažādu valstu investoriem.

Visi 285 apstiprinātie projekti atbilst ZVRG attīstības stratēģijās noteiktajiem prioritārajiem virzieniem un rīcībām.

ZVRG attīstības stratēģiju zivsaimniecības nozares SVID analīzēs tika nosauktas tādas vājās puses kā nepietiekami attīstīta infrastruktūra (moli, lielo ostu infrastruktūra, piebraucamie ceļi jūrai un ūdenstilpēm), labiekārtotu peldvietu trūkums, nepietiekami attīstīti dažādi tūrisma veidi kā iespējamie papildus ienākuma avoti no ūdens resursu izmantošanas, tirdzniecības vietu trūkums, pārrobežu piesārņojums, piesārņotas ūdensteces utt. (1.). Neskatoties uz nosauktajiem zivsaimniecības nozari kavējošajiem faktoriem, tikai 1,28 milj. Ls (31,61%) piešķirtā publiskā finansējuma ir novirzīti šo problēmu risināšanai, atlikušie 2,77 milj. Ls (68,39%) - teritoriju vispārējai attīstībai. Līdz ar to būtu rūpīgāk jāseko līdzi projektu novērtēšanai, vairāk atbalstot ar zivsaimniecības nozari tieši un netieši saistītus projektus.

Vērtējot pēc piešķirtā publiskā finansējuma, vislielākais finansiālais atbalsts zivsaimniecības nozarei tika sniegts biedrības „Vidzemes lauku partnerība „Brasla”” teritorijā – 99,9% no kopējā piešķirtā finansējuma tika novirzīti zivsaimniecības attīstībai. Arī biedrība „No Salacas līdz Rūjai” zivsaimniecības attīstībai savā teritorijā novirzīja lielu finansējuma daļu – 91,1% no kopējā biedrībai piešķirtā publiskā finansējuma (1.tab.).

ZVRG ietekme uz zivsaimniecības nozari laika posmā
no 18.10.2010. – 08.08.2012.
(autores izstrādāts pēc (8.; 10.) datiem)

ZVRG	Jūras krasta robeža (km)	Kopējais iedzīvotāju skaits 2011. gadā	Uzņēmumu skaits zivsaimniecības nozarē 2010. gadā	Nodarbināto skaits zivsaimniecības nozarē 2010. gadā	Nesaistītu/ tieši un netieši saistītu projektu skaita attiecība	Piešķirtais publiskais finansējums tieši un netieši saistītiem projektiem (%)
„Seši krasti”	48,36	5182	18*	nav datu	n.a.	n.a.
„Gaujas Partnerība”	-	10032	2	nav datu	3	13,8
„Baldones Partnerība”	-	5478	0	nav datu	3	39,5
„Kandavas partnerība”	-	5794	2*	nav datu	2,3	21,3
„Sernikon”	18,52	6712	3	nav datu	0,5	67,4
„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	19,26	40353	8*	nav datu	1,3	39,7
„Jūrkante”	65,06	12368	17*	nav datu	0,8	24,8
„Darīsim paši”	-	31 633	6	nav datu	2,5	9
„Partnerība Laukiem un Jūrai”	51,34	10012	23*	nav datu	4	8,4
„No Salacas līdz Rūjai”	-	25796	8*	nav datu	0,2	91,1
„Pierīgas partnerība”	-	45474	0	nav datu	1,5	10,9
„Talsu rajona partnerība”	59,86	34568	18*	nav datu	1,2	36,9
„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”		14468	25*	nav datu	8	3,4
„Liepājas rajona partnerība”	94,87	38351	21	nav datu	0,2	74,1
„Īģes lauku partnerība”	-	5316	0	nav datu	0,3	76,4
„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””	-	25127	1	nav datu	3,5	10,1
„Partnerība „Daugavkrasts””	-	21913	1	nav datu	1,3	30
„Ropažu partnerība”	-	6904	0	nav datu	n.a.	n.a.

1. tabulas turpinājums

„Stopiņu un Salaspils Partnerība”	-	32487	5	nav datu	0,2	44,3
„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”	-	34617	13	nav datu	0,7	61,6
„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””	-	20499	4*	nav datu	0,3	99,9
„Lauku partnerība „Upe 8””	-	8031	2*	nav datu	n.a.	n.a.
„Zied zeme”	-	36283	1	nav datu	2,3	31,1
„Cēsu rajona lauku partnerība”	-	47655	2*	nav datu	0,7	51,3
Kopā	357,27	493 420	154	nav datu	1,3	31,61

* Aptuvenus aprēķins. CSP ir pieejami dati par zivsaimniecības uzņēmumu skaitu Latvijas novadu griezumā. Ņemot vērā to, ka daudzām ZVRG ir kopīgs viens vai vairāki novadi, to teritorijas, precīza zivsaimniecības uzņēmumu skaita noteikšana attiecīgajā ZVRG ir apgrūtināta. Precīzu aprēķinu būtu iespējams veikt, ja CSP dati būtu pieejami pilsētu un pagastu griezumā.

Biedrības „Sernikon”, „Liepājas rajona partnerība”, „Īģes lauku partnerība”, „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” un „Cēsu rajona lauku partnerība” zivsaimniecības attīstībai novirza vairāk par 50% no kopējā biedrībām piešķirtā publiskā finansējuma. Neskatoties uz to, ka biedrības „Īģes lauku partnerība” teritorijā 2010.g. netika reģistrēts neviens zivsaimniecības uzņēmums gan pēc CSP, gan Lursoft un VID datiem, novirzītais publiskais finansējums 76,4% apmērā ar tiešu un netiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari rada pievilcīgu sociālekonomisko vidi jaunas uzņēmējdarbības attīstībai.

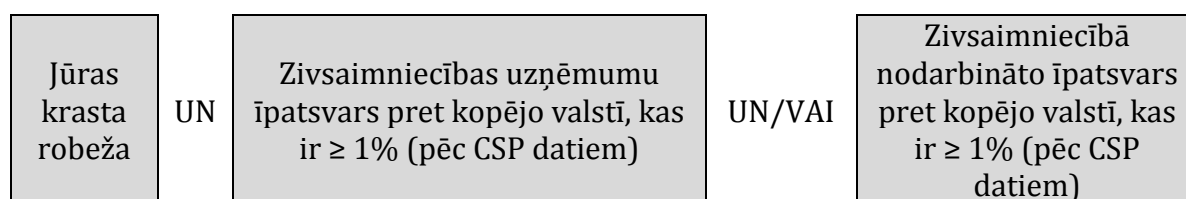
Atlikušās biedrības („Seši krasti”, „Gaujas Partnerība”, „Baldones Partnerība”, „Kandavas partnerība”, „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”, „Jūrkante”, „Darīsim paši”, „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „Pierīgas partnerība”, „Talsu rajona partnerība”, „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”, „Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””, „Partnerība „Daugavkrasts””, „Ropažu partnerība”, „Stopiņu un Salaspils Partnerība”, „Lauku partnerība „Upe 8””, „Zied zeme”) piešķirto publisko finansējumu galvenokārt koncentrē uz teritorijas vispārējo attīstību nevis uz zivsaimniecības nozares un ar to saistītu jomu

attīstību (zivsaimniecības attīstībai novirza mazāk par 50% no kopējā biedrībām piešķirtā publiskā finansējuma).

Visi 285 apstiprinātie projekti ir ekonomiski, sociāli un no apkārtējās vides viedokļa (plašākā izpratnē) dzīvotspējīgi – projekti tiek ieviesti ņemot vērā attīstības stratēģijās norādītās vajadzības un iespējas. Projektu rezultātus ir iespēja izmantot ne tikai ZVRG teritorijās esošajiem vietējiem iedzīvotājiem, zivsaimniecības uzņēmumiem un tajos nodarbinātiem, bet arī iedzīvotājiem ārpus ZVRG teritorijām, tādējādi paaugstinot ne tikai projektu, bet arī teritoriju ilgtspēju.

2. Atbalstāmās zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijas nākošajā 2014. – 2020.g. plānošanas periodā

Analizējot visu ZVRG attīstības stratēģijas (zivsaimniecības nozares kultūrvēsturisko nozīmi attiecīgajā ZVRG), LAD, CSP, Lursoft un VID datus, tika secināts, ka atbalstāmās ZVRG teritorijas nākošajam 2014. – 2020.g. plānošanas periodam būtu jānosaka pēc sekojošiem kritērijiem (4.att.):

4.attēls. Kritēriju kopums zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju noteikšanai nākošajā 2014. – 2020.g. plānošanas periodā (*autores izstrādāts*)

Zvejniecībai un zivju apstrādei un pārstrādei gadsimtiem ilgi bija īpaši liela nozīme piekrastes teritoriju attīstībā. Kultūrvēsturiskais mantojums, kur zivsaimniecības jomā mantotās zināšanas un prasmes tika nodotas no paaudzes uz paaudzi, veicināja ne tikai piekrastes, bet arī Latvijas ekonomikas attīstību un atpazīstamību pasaulē.

20. gadu beigās Latvijā bija >4000 zvejnieku, kas bija apvienojušies kooperatīvos (līdz 1940. gadam 35% zvejnieku bija kooperatīvu biedri). No 1935. – 1938.g. vidēji gadā tika nozvejots > 13,5 tūkst. tonnu zivju, bet 1939.g. >16 tūkst. tonnu. No kopējās nozvejas 39% tika iegūti Baltijas jūras Liepājas piekrastē, 20% - Ventspils piekrastē, 4% - Kolkašragā un 37% - Rīgas līcī. 1939.g. Latvijas zvejsaimniecībā pavisam bija 2,7 tūkst. zvejas laivu un 876 motorlaivu. Zvejnieku kooperatīvi ierīkoja zivju kūpinātavas un saldētavas. 1940.g. Zvejniecības fondam piederēja 14 smagie automobiļi, kas nogādāja zivis patērētājiem (4.).

Arī mūsdienās zvejniecība un zivju apstrāde un pārstrāde savu nozīmi nav zaudējusi – 2012. gadā zivju produkcijas eksports veidoja

126,11 milj. Ls, kur lielāko produkcijas vērtību radīja zvejniecības un zivju apstrādes un pārstrādes sektors - 99,83%, atlikušo vērtību 0,17% - akvakultūras sektors (5.).

Pie tam zvejniecības sektorā 2007. – 2013.g. plānošanas perioda ietvaros tika samazināta zvejas flote (zvejas kuģi tika sagriezti vai nodoti izmantošanai citām darbībām ārpus zvejas) ar mērķi sabalansēt zvejas flotes kapacitāti ar pieejamiem zivju resursiem, kā rezultātā ļoti daudzi zvejnieki paliek bez darba.

Gadsimtiem ilgi uzkrātās zināšanas un prasmes zivsaimniecības jomā, sagriezto zvejas kuģu rezultātā pieaugošais bezdarbs un neauglīgās piekrastes teritorijas, kuras nav piemērotas lauksaimniecības darbiem, apgrūtināja iespēju attīstīt citus ar zivsaimniecības nozari nesaistītus uzņēmējdarbības veidus. Lai novērstu piekrastes teritoriju sociālekonomisko stagnāciju un degradāciju, būtu jāpiešķir EZF finansējums tām ZVRG un to teritorijām, kuras kultūrvēsturiski un sociālekonomiski ir visvairāk atkarīgas no zivsaimniecības nozares. Līdz ar to nākošajā 2014. – 2020.g. plānošanas periodā būtu jāatbalsta biedrības: „Seši krasti”, „Sernikon”, „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”, „Jūrkante”, „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „Talsu rajona partnerība”, „Liepājas rajona partnerība” (2.tab.).

2.tabula

Atbalstāmās un neatbalstāmās ZVRG nākošajā
2014. – 2020.g. plānošanas periodā
(autores izstrādāts pēc (8.; 9.; 10.; 11.) datiem)

ZVRG	Jūras krasta robeža	Zivsaimniecības uzņēmumu īpatsvars pret kopējo valstī, kas ir ≥ 1%			Zivsaimniecībā nodarbināto īpatsvars pret kopējo valstī, kas ir ≥ 1%			Piešķirtais publiskais finansējums tieši un netieši saistītiem projektiem, kas ir ≥ 50%
		Pēc CSP datiem	Pēc Lursoft datiem	Pēc VID datiem	Pēc CSP datiem	Pēc Lursoft datiem	Pēc VID datiem	
„Seši krasti”	x	x	x	x	nav datu	x		
„Gaujas Partnerība”		x		x	nav datu	x	x	
„Baldones Partnerība”					nav datu			
„Kandavas partnerība”		x	x	x	nav datu	x	x	
„Sernikon”	x	x	x	x	nav datu	x	x	x

2. tabulas turpinājums

„Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”	x	x	x	x	nav datu	x	x	
„Jūrkante”	x	x	x	x	nav datu	x	x	
„Darīsim paši”		x	x	x	nav datu	x		
„Partnerība Laukiem un Jūrai”	x	x	x	x	nav datu	x	x	
„No Salacas līdz Rūjai”		x	x	x	nav datu			x
„Pierīgas partnerība”			x	x	nav datu	x	x	
„Talsu rajona partnerība”	x	x	x	x	nav datu	x	x	
„Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”		x	x	x	nav datu	x		
„Liepājas rajona partnerība”	x	x	x	x	nav datu	x	x	x
„Īģes lauku partnerība”					nav datu			x
„Daugavpils un Ilūkstes novadu partnerība „Kaimiņi””			x	x	nav datu	x	x	
„Partnerība „Daugavkrasts””			x	x	nav datu	x		
„Ropažu partnerība”			x		nav datu	x	x	
„Stopiņu un Salaspils Partnerība”		x		x	nav datu		x	
„Rēzeknes rajona kopienu partnerība”		x	x	x	nav datu	x	x	x
„Vidzemes lauku partnerība „Brasla””		x	x	x	nav datu			x
„Lauku partnerība „Upe 8””		x		x	nav datu			
„Zied zeme”			x	x	nav datu	x		
„Cēsu rajona lauku partnerība”		x	x	x	nav datu	x	x	x

* Aptuvens aprēķins. CSP ir pieejami dati par zivsaimniecības uzņēmumu skaitu Latvijas novadu griezumā. Ņemot vērā to, ka daudzām ZVRG ir kopīgs viens vai vairāki novadi, to teritorijas, precīza zivsaimniecības uzņēmumu

skaita noteikšana attiecīgajā ZVRG ir apgrūtināta. Precīzu aprēķinu būtu iespējams veikt, ja CSP dati būtu pieejami pilsētu un pagastu griezumā.

** Aptuvenš aprēķins. VID pieejamajos datos no 2004.-2011. gadam ir norādīts Talsu novads (1 uzņēmums), kas ietilpst gan biedrības „Talsu rajona partnerība”, gan biedrības „Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” teritorijā, līdz ar to vai nu vienā vai otrā biedrībā 2010. gadā ir par 1 uzņēmumu mazāk/vairāk.

Atbalstāmo zivsaimniecības uzņēmumu un nodarbināto skaits būtu jānosaka pēc CSP, nevis Lursoft vai VID datiem.

CSP apkopo informāciju par ekonomiski aktīviem zivsaimniecības uzņēmumiem, kas pārskata periodā ražoja produkciju, sniedza pakalpojumus vai nodarbināja cilvēkus neatkarīgi no tā, vai tie bija aktīvi visu pārskata periodu vai tikai daļu no tā.

Lursoft apkopo informāciju par reģistrētiem zivsaimniecības uzņēmumiem un tajos nodarbinātiem, izmantojot gan VID, gan CSP sniegto informāciju.

Savukārt VID apkopo informāciju par zivsaimniecības uzņēmumiem un tajos nodarbinātiem, izmantojot gada pārskatos sniegto informāciju par uzņēmumu pamatdarbības veidiem pēc saimniecības nozares (NACE 2 red. klasifikācija). VID reģistrē uzņēmumus un to pamatdarbības veidus pēc saimniecības nozares, bet nepārbauda, vai attiecīgais uzņēmums ir/nav ekonomiski aktīvs.

Secinājumi un priekšlikumi

1. Zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstībai 2006. – 2013.g. plānošanas periodā tika novirzīts publiskais finansējums 4,05 milj. Ls apjomā. Lielākā finansējuma daļa (68,39%) tika novirzīta projektiem, kuriem nav saistības ar zivsaimniecības nozari, atlikusī finansējuma daļa tika ieguldīta projektos ar netiešu un tiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari (attiecīgi 31,51% un 0,10%).
2. ZVRG attīstības stratēģiju zivsaimniecības nozares SVID analīzēs tika nosauktas tādas vājās puses kā: nepietiekami attīstīta infrastruktūra (moli, lielo ostu infrastruktūra, piebraucamie ceļi jūrai un ūdenstīpēm), labiekārtotu peldvietu trūkums, nepietiekami attīstīti dažādi tūrisma veidi kā iespējamie papildus ienākuma avoti no ūdens resursu izmantošanas, tirdzniecības vietu trūkums, pārrobežu piesārņojums, piesārņotas ūdensteces utt. Neskatoties uz nosauktajiem zivsaimniecības nozari kavējošajiem faktoriem, tikai 31,61% jeb 1,28 milj. Ls piešķirtā publiskā finansējuma ir novirzīts šo problēmu risināšanai, atlikusī 68,39% jeb 2,77 milj. Ls - teritoriju vispārējai attīstībai. Līdz ar to būtu rūpīgāk jāseko līdzi

projektu novērtēšanai, vairāk atbalstot projektus, kas tieši un netieši ietekmē zivsaimniecības nozari.

3. Projekti, kuriem nav saistības ar zivsaimniecības nozari, ir vērsti uz vietējās teritorijas vispārēju attīstību. Zivsaimniecības nozarē strādājošiem uzņēmumiem un nodarbinātiem ir iespēja izmantot šo projektu rezultātus, tādējādi paaugstinot teritorijas ekonomisko dzīvotspēju.
4. Projekti, kuri netieši ietekmē zivsaimniecības nozari, sekmē vides (teritorijas) labiekārtošanu, tādējādi veicinot tūrisma nozares attīstību. Šie projekti vairāk koncentrējas uz brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu ZVRG teritorijas iedzīvotājiem un interesentiem no citām teritorijām. Šie projekti lielākoties nav komerciāli, līdz ar to tiešu labumu no projektu rezultātiem zivsaimniecības nozare nevar saņemt – vienīgi iespēju veicināt esošo zivsaimniecības uzņēmumu un tajos nodarbināto palikšanu attiecīgajā ZVRG teritorijā un sekmēt jaunu uzņēmumu veidošanos un tūrisma attīstību.
5. Projekti ar tiešu ietekmi uz zivsaimniecības nozari spēj uzlabot nodarbinātību un attīstīt uzņēmējdarbību. Šo projektu kontekstā ZVRG biedrībām būtu nepieciešams pārdomāt, vai individuālu komercprojektu atbalstīšana ir tas veids, kā vislabāk sekmēt uzņēmējdarbības un teritorijas attīstību.
6. Visi 285 apstiprinātie projekti atbilst ZVRG attīstības stratēģijās noteiktajiem prioritārajiem virzieniem un rīcībām.
7. Pēc autores domām, nākošajā 2014. – 2020.g. plānošanas periodā būtu jāatbalsta tikai tās ZVRG, kuras ir kultūrvēsturiski un sociālekonomiski visvairāk atkarīgas no zivsaimniecības nozares (biedrības: „Seši krasti”, „Sernikon”, „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”, „Jūrkante”, „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „Talsu rajona partnerība”, „Liepājas rajona partnerība”).

Izmantotā literatūra un avoti

1. *Apstiprinātās vietējās attīstības stratēģijas*[tiešsaiste] Lauku atbalsta dienests [atsauce 23.03.2013.]. Pieejas veids: <http://www.lad.gov.lv/lv/es-atbalsts/eiropas-zivsaimniecibas-fonda-pasakumi/1113/2365/2421/>
2. *Preču statistiskā klasifikācija pēc saimniecības nozarēm*. [tiešsaiste] Centrālās statistikas pārvalde [atsauce 25.01.2013.]. Pieejas veids: <http://www.csb.gov.lv/node/29957/list>
3. *Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013. gadam (3. versija)*. [tiešsaiste] Zemkopības ministrija [atsauce 23.03.2013.]. Pieejas veids: http://www.zm.gov.lv/doc_upl/1_LV_RP_groz_gala_140211.pdf
4. *Zvejniecība*. [tiešsaiste] Tildes Datorenciklopēdija Latvijas Vēsture [atsauce 13.01.2013.]. Pieejas veids: <http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?cid=31796&r=2&lid=31796&q=Latvija&h=0>

5. Centrālās statistikas pārvaldes nepublicētie materiāli. *Eksports un imports zivsaimniecības nozarē no 2004. – 2012. gadam.*
6. Centrālās statistikas pārvaldes nepublicētie materiāli. *Iekšzemes kopprodukts zivsaimniecības nozarē 2010. gadā.*
7. Centrālās statistikas pārvaldes nepublicētie materiāli. *Zivsaimniecības nozarē nodarbināto skaits 2011. gadā.*
8. Centrālās statistikas pārvaldes nepublicētie materiāli. *Zivsaimniecības uzņēmumu skaits 2010. gadā.*
9. Latvijas informācijas tehnoloģiju uzņēmums „Lursoft”. *Zivsaimniecības uzņēmumu un nodarbināto skaits 2010. gadā.*
10. Lauku atbalsta dienests. 4. prioritārā virziena „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” 401. pasākums „*Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana*”. *Informācija par 401. pasākuma projektu iesniedzējiem, atbalstītajiem projektiem un projektu rezultātiem.*
11. Valsts ieņēmumu dienests. *Zivsaimniecības uzņēmumu un nodarbināto skaits 2010. gadā.*

Summary

1. The public funding in an amount of 4.05 million lats (1 LVL = EUR 1.42) was allocated to the development of the areas important for fisheries. The greatest part (68.39%) of the funding was allocated to the projects which have no relation to the fisheries sector, the remaining part of the funding were invested in the projects having indirect influence and the projects having the direct impact on the fisheries sector (respectively: 31.51% and 0.10%).
2. In the SWOT analyses of the fisheries sector of the FLOG local development strategies were named the following weaknesses: insufficiently developed infrastructure (breakwaters, infrastructure of the big ports, drives to sea and water bodies), lack of well-organized bathing grounds, insufficiently developed several kinds of tourism as possible sources of income using water resources, lack of trade places, cross-border pollution, contaminated water courses etc. Despite the named factors obstructing the fisheries sector only 31.61% or 1.28 million lats of the allocated public funding were channeled to solve these problems, the rest of 68.39% or 2.77 million lats – to the general development of the areas. Hence there should be more care taken to follow the evaluation of the projects, for the most part supporting the projects directly or indirectly aimed at the fisheries sector.
3. The projects having no relation to the fisheries sector are aimed at the general development of the local area. The companies and employees working in the sector of fisheries have an opportunity to use the outcomes of these projects thus raising the economical viability of the area.
4. The projects having implicit influence on the fisheries sector facilitate the improvement of the environment (area) thereby enabling the development of tourism industry. These projects are mostly focused on the diversification of the free time spending opportunities for the FLOG area inhabitants and people from other areas. These projects mostly are not commercial, therefore the fisheries sector cannot gain a direct benefit from the results of such projects – only the opportunity to facilitate the staying of the existing fisheries' companies and their employees in the corresponding FLOG area and to contribute to the establishment of new companies and tourism development.

5. Whereas the projects with direct impact on the fisheries sector are able to improve the employment and develop the entrepreneurship. In the context of these projects the FLOG societies should think over if the support to individual commercial projects is the best way to facilitate the development of entrepreneurship and area.
6. All the 285 approved projects comply with the prior conditions and actions set by the FLOG development strategy.
7. In the opinion of the author within the next planning period 2014-2020 should be supported only those FLOG being to the greatest extent culturally, historically and socioeconomically dependent on the fisheries sector (societies: „Seši krasti”, „Sernikon”, „Rīgas rajona Lauku attīstības biedrība”, „Jūrkante”, „Partnerība Laukiem un Jūrai”, „Talsu rajona partnerība”, „Liepājas rajona partnerība”).